

Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de heer Y.J. van Hijum
Postbus 90801
2509 LV Den Haag

Den Haag, 4 september 2024

Geachte minister,

Met deze brief bied ik u een tussentijds advies aan met betrekking tot de voortgang van de pensioentransitie.

In het algemeen blijft mijn beeld dat er hard gewerkt wordt door alle partijen in de pensioensector om de transitie naar het nieuw stelsel te realiseren.

Sinds mijn rapportage d.d. 17 juni jl. zijn er meerdere transitieplannen gereedgekomen en implementatie- en communicatieplannen ingediend bij DNB respectievelijk de AFM. Ook heeft uw ministerie belangrijke vorderingen geboekt ten aanzien van verduidelijkte en verbeterde regelgeving, zoals het Besluit Gelijke aanpassingen met spreiden bij een solidaire premie-regeling¹. Helaas hebben enkele 'koplopers-fondsen' enige vertraging opgelopen, maar de inspanningen op diverse plaatsen zijn erop gericht om minimaal enkele fondsen per 1 januari 2025 over te laten gaan op de nieuwe regelingen. Alsdan ontstaat er beter inzicht in hoe de transitie in de praktijk werkt en kunnen andere fondsen hiervan leren. In andere vorm geldt hetzelfde voor de vele werkgevers die via verzekerde regelingen aan hun onderbrengingsplicht voldoen en samen met hun intermediairs de transitie naar nieuwe contracten met hun verzekeraar doormaken. Het lerend vermogen van de pensioensector is van groot belang voor een tijdige en succesvolle transitie.

Nu het wetsvoorstel Verlenging pensioentransitie² is aangeboden aan de Tweede Kamer en de toezegging van uw ambtsvoorganger om de uiterste transitiedatum naar 1 januari 2028 te verschuiven daarmee wordt nagekomen, ontstaat een nieuwe situatie met betrekking tot de zogeheten mijlpalen.

Daarbij is reeds door uw ambtsvoorganger aangegeven dat er geen reden is om de eerste mijlpaal te vertragen. Aangezien de Wet toekomst pensioenen dan anderhalf jaar in werking is, zou er voldoende tijd moeten zijn voor de sociale partners om hun keuzes te maken voor een nieuwe pensioenregeling. Daarbinnen is het mogelijk om het hoorrecht goed in te vullen, zoals bij diverse pensioenfondsen is gebleken. Ook hier kan het lerend vermogen van de sector, in het bijzonder de sociale partners, bijdragen aan tijdigheid en kwaliteit van het proces. Ik acht het niet alleen haalbaar, maar onderschrijf ook het belang van het opleveren van de transitieplannen vóór 1 januari 2025. De fondsbesturen hebben immers voldoende tijd nodig om de implementatieplannen voor te bereiden, samen met hun adviseurs en eventuele uitvoeringsorganisaties.

¹ Staatsblad 2024, 211.

² *Kamerstukken II 2023–2024*, 36 578, nr. 2.

Met betrekking tot de tweede mijlpaal kan de situatie gaan ontstaan dat er een lange periode valt tussen het indienen van het implementatieplan bij DNB en het communicatieplan bij de AFM en het feitelijke transitie moment. Hiermee doel ik op het moment van invaren, dan wel het moment waarop de oude regeling wordt gesloten en de nieuwe opbouw in een nieuwe regeling gaat plaatsvinden (in geval van niet-invaren). Fondsen die hun transitie moment voorzien in 2027 of per januari 2028 hebben dan anderhalf tot twee en een half jaar te gaan vanaf de indiening.

Mede op basis van gesprekken die ik heb gevoerd in het veld en met DNB en de AFM ben ik tot de bevinding gekomen dat het hanteren van één vaste uiterste indieningsdatum voor alle pensioenfondsen ongeacht het moment van de feitelijke transitie tot ongewenste effecten kan leiden:

- a. Hoe langer de periode is tussen het indienen van het implementatieplan en het feitelijke transitie moment, hoe kwetsbaarder pensioenfondsen zijn voor dekkingsgraadrisico's, bijvoorbeeld als gevolg van renteontwikkelingen;
- b. Een lange periode tussen het indienen van het implementatieplan en communicatieplan enerzijds en het feitelijke transitie moment anderzijds vergroot daarnaast de kans dat de uitkomsten buiten de afgesproken bandbreedtes komen. De aanvankelijke evenwichtigheid in de gemaakte afspraken blijft dan niet in stand, waardoor heronderhandelingen tussen sociale partners noodzakelijk zijn. Dit kan leiden tot vertraging en tot extra belasting op de beperkte capaciteit van adviseurs;
- c. De druk op één uiterste indieningsdatum leidt tot piekbelasting voor adviseurs, zoals actuarissen, sleutelfunctiehouders en IT-consultants;
- d. Eén uiterste indieningsdatum voor alle implementatie- en communicatieplannen leidt tot een piekbelasting voor DNB en de AFM. De gemiddelde beoordelingsduur per pensioenfonds kan daardoor toenemen. Dit leidt vervolgens tot planningonzekerheid bij de pensioenfondsen en hun uitvoerders.

Vanwege deze ongewenste effecten adviseer ik u de uiterste indieningsdatum voor het implementatie- en communicatieplan te dynamiseren. Dit dynamiseren houdt in dat de door het pensioenfonds gewenste transitiedatum (T) bepalend wordt voor de uiterste indieningsdatum van het implementatieplan en het communicatieplan. De uiterste indieningsdatum zou dan een nader te bepalen aantal maanden (x) voorafgaand aan de transitiedatum vallen. In dat aantal maanden (x) dient voldoende tijd beschikbaar te zijn voor:

- De beoordeling bij de externe toezichthouders DNB en de AFM;
- Het verwerken van de eventuele voorschriften en adviezen die voortkomen uit de beoordelingen;
- Het eventueel nogmaals doorrekenen van de uitkomsten van de transitie in definitieve vorm en het bepalen van effecten voor doelgroepen binnen de deelnemerspopulatie;
- Het voorzien in IT-verwerking van eventuele laatste aanpassingen;
- Het tijdig verzenden van correcte deelnemerscommunicatie.

Deze opsomming is niet uitputtend, maar geeft aan dat het aantal maanden (x) naast de beoordelingsfase ook een implementatiefase omvat. Niettemin lijkt het mogelijk dat een

uiterste indieningsdatum (T-x) de lange periode (tot 30 maanden) tussen de indieningsdatum en de feitelijke transitie aanzienlijk kan bekorten.

Een dynamische indieningsdatum (T-x maanden) komt dan ook vooral ten goede aan de fondsen die 2027 of uiterlijk januari 2028 als transitiemoment hebben bepaald. Voor de fondsen die in 2026 in transitie gaan, zal een dynamische indieningsdatum minder verschil maken, maar zij zijn tegelijkertijd minder kwetsbaar voor genoemde risico's (ad a en b) van dekingsgraadmutaties en heronderhandelingen. Desgewenst kunnen de externe toezichthouders de ingediende plannen gaan prioriteren naar transitiemoment (ad d) zodat zij de beoordelingen voor alle fondsen tijdig kunnen afronden. Analoog kunnen adviseurs hun capaciteit ook gespreid en geprioriteerd inzetten (ad c). Op deze wijze wordt het transitieproces robuuster voor alle partijen.

Idealiter leidt het dynamiseren van de indieningsdatum er niet toe dat er meer tijd genomen wordt voor het opstellen van het transitieplan.

Gezien het voorgaande adviseer ik de uiterste indieningsdatum van het implementatieplan en het communicatieplan afhankelijk te maken van de verwachte transitiedatum. Uw ministerie kan in goed overleg met de externe toezichthouders de nadere invulling van het aantal maanden in (T-x) bepalen.

Met vriendelijke groet,

Fieke van der Lecq